

MB-112

March-2019

B.Com., Sem.-I**102 : Human Resource Management**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. નીચેના જવાબ લખો :

(A) માનવ સંસાધન આયોજનનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓ વર્ણવો. 14

અથવા

(i) માનવસાધન સંચાલનનું મહત્વ વર્ણવો. 7

(ii) માનવ સંસાધન સંચાલકની ભૂમિકા વર્ણવો. 7

(B) ટૂંકમાં જવાબ લખો : (છ માંથી ગમે તે ચાર) 4

(i) માનવસાધનનો અર્થ જણાવો.

(ii) વૈજ્ઞાનિક ભરતીનો અર્થ જણાવો.

(iii) માનવસાધન સંચાલનના કોઈપણ બે લક્ષણો લખો.

(iv) માનવ સંસાધન આયોજનને અસર કરતા બે પરિબલો જણાવો.

(v) કર્મચારી સંચાલન એટલે શું?

(vi) મજૂર ફેરબદલી દર એટલે શું?

2. નીચેના જવાબ લખો :

(A) તાલીમની જરૂરિયાત સમજાવો અને તાલીમની પ્રક્રિયાના તબક્કાઓ સમજાવો. 14

અથવા

(i) સીધી ભરતીની વિવિધ પદ્ધતિઓ ચર્ચો. 7

(ii) માનવસાધન વિકાસની કોઈપણ ચાર પદ્ધતિઓ ચર્ચો. 7

(B) ટૂંકમાં જવાબ લખો : (છમાંથી ગમે તે ચાર) 4

(i) પરોક્ષ ભરતીની બે પદ્ધતિનાં નામ આપો.

(ii) મુલાકાતની બે પદ્ધતિનાં નામ આપો.

(iii) અધિકારી વિકાસ કોઈપણ બે ફાયદાઓ લખો.

(iv) માનવસાધન વિકાસ એટલે શું?

(v) માનવસાધન વિકાસનાં કોઈપણ બે કાર્યો લખો.

(vi) વિકાસ એટલે શું?

3. નીચેના જવાબ લખો :
- (A) કર્મચારીઓની બદલી અને અપકર્ષ માટેનાં કારણો ચર્ચો. 14
- અથવા**
- (i) માનવસાધન હિસાબોની ચર્ચા કરો. 7
- (ii) જુસ્સાને અસર કરતાં પરિબળો વર્ણવો. 7
- (B) ટૂંકમાં જવાબ લખો : (પાંચમાંથી ગમે તે ત્રણ) 3
- (i) કામગીરી મૂલ્યાંકનનો અર્થ આપો.
- (ii) નીચા જુસ્સાની કોઈપણ બે નિશાનીઓ લખો.
- (iii) બઢતીનાં આધાર તરીકે સિનિયોરીટીનાં કોઈપણ બે ફાયદાઓ લખો.
- (iv) બઢતીનાં આધાર તરીકે કાર્યક્ષમતાનાં કોઈપણ બે ફાયદાઓ લખો.
- (v) ઊંચા જુસ્સો એટલે શું ?
4. નીચેના જવાબ લખો :
- (A) કાર્ય વિસ્તૃતીકરણ અને કાર્યસમૃદ્ધિકરણ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 14
- અથવા**
- (i) કાર્યજીવનની ગુણવત્તા સુધારવા માટેની વ્યુહરચનાં ચર્ચો. 7
- (ii) ગુણવત્તા વર્તુળનાં ઉદ્દેશો ટૂંકમાં સમજાવો. 7
- (B) ટૂંકમાં જવાબ લખો : (પાંચમાંથી ગમે તે ત્રણ) 3
- (i) કાર્ય ફેરબદલીનો અર્થ આપો.
- (ii) કાર્યજીવનની ગુણવત્તાનો અર્થ આપો.
- (iii) કાર્ય ફેરબદલીની કોઈપણ બે મર્યાદાઓ લખો.
- (iv) કાર્યજીવનની ગુણવત્તા માટેની કોઈપણ બે શરતો (ઘટકો) લખો.
- (v) ગુણવત્તા વર્તુળનાં કોઈપણ બે ફાયદાઓ જણાવો.

Seat No. : _____

MB-112

March-2019

B.Com., Sem.-I

102 : Human Resource Management

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Write the following :

(A) Explain advantages and disadvantages of Human Resource Planning. 14

OR

(i) Explain the importance of Human resource management. 7

(ii) Explain Role of Human Resource Manager. 7

(B) Answer in the short. (Any **four** out of **Six**) 4

(i) Give definition of Human Resource.

(ii) State the meaning of Scientific Recruitment.

(iii) Mention any two features of Human Resource Management.

(iv) State the two factors affecting Human Resource Planning.

(v) What is Personnel Management ?

(vi) What is labour turnover ?

2. Write the following :

(A) Discuss the needs of Training and Stages of training procedure. 14

OR

(i) Discuss the various methods of Direct Recruitment. 7

(ii) Discuss any four techniques of Human Resource Development. 7

(B) Answer in the short. (Any **four** out of **six**) 4

(i) State two methods of Indirect Recruitment.

(ii) State two methods of Interviews.

(iii) Mention any two advantages of Executive development.

(iv) What is Human Resource Development ?

(v) Mention any two functions for the Human Resource Development.

(vi) What is Development ?

3. Write the following :
- (A) Describe the causes for Employee Transfer and Demotion. **14**
- OR**
- (i) Discuss on Human Resource Accounting. **7**
- (ii) Mention factors affecting Morale. **7**
- (B) Answer in the short. (Any **three** out of **five**) **3**
- (i) Define Performance Appraisal.
- (ii) Mention any two sign of Low morale.
- (iii) Mention any two advantages of seniority as a basis of promotion.
- (iv) Mention any two advantages of Merit as a basis of promotion.
- (v) What is High Morale ?
4. Write the following :
- (A) Explain difference between Job Enlargement and Job Enrichment. **14**
- OR**
- (i) Discuss the strategies of improving Quality of Work Life. **7**
- (ii) Explain briefly objectives of Quality Circles. **7**
- (B) Answer in the short. (Any **three** out of **five**) **3**
- (i) Define Job Rotation.
- (ii) Define Quality of Work Life.
- (iii) Mention any two limitation of Job Rotation.
- (iv) Mention any two issues related to Quality of Work Life.
- (v) Mention any two advantages of Quality Circles.
-